

Tack till Christer Bergendorff, Lasse Bergendorff, Linda Birkedal och Tommy Karlsson för bidrag med bilder. Foton där inget annat anges är mina egna.

(2) brunsvart med blåa fläckar och brunaktiga ögon.
 (1) brun med gula fläckar och brunaktiga ögon eller der, kön och "färglös". Med det senare menar jag inomartsvariation som t ex höstmosaiksländans hona, som kan vara (1) brun med gula fläckar och brunaktiga ögon eller (2) brunsvart med blåa fläckar och blåaktiga ögon.
 Även ögontärgarna kan variera kraftigt. Samma art kan ha olika färg beroende på al-
 ögontärgarna kan variera kraftigt. Samma art kan ha olika färg beroende på al-
 kan vara till hjälp.
 som är intressanta som artkarakterer. Även fjockleken på "Tset" på fonsen ("nasan")
 På ovansidan av mellanlänkroppen är det främst fjocklek och form på skulderlinjerna
 många fall bra att se på håll med kikare.
 flesta fall mycket bra för att inte säga utslutande karakterer. Dessutom går dessa i
 ton. Även teckningen, men utbredningen av olika färg är i de
 Färgerna på mellanlänkroppen är i stort sett oavsevärliga som artkarakterer på stor var-
 "film", se t ex bilderna på tidig mosaikslända och gungflymosaikslända på sida 5.
 ger som annars utmärker vuxna individer. Ögonen kan då se ut som om de har en
 Med teneral menas individ som är relativt nykläckt och därför inte fått de klara fär-
 som vuxna individer. Ögonen kan då se ut som om de har en
 med för att visa på färgvariation.
 är viktigare, för dessa varierar inte på samma sätt. Några exempel på variation finns
 klart är färgerna en fingerivisning, men teckningarna utbredning, form och storlek
 digt mycket beroende på till exempel slitage, ålder, väder och ljusförhållanden. Själ-
 Viktigt att tänka på är att färgerna är det minst viktiga eftersom dessa varierar väl-
 mer att dyka upp ppp som *A. imperator* gjorde för några år sedan, d v s som koloniasör.
 ephippiger kan dyka upp tillfälligt under extremt medan de andra två snarare kom-
 och *Aeshna affinis*, arter som det rimligen endast är en tidssträcka innan de ses här. *A.*
 ska tynd kan inte uteslutas. Det samma kan sägas om *Anax ephippiger*, *A. parthenope*
 i Skåne. Den har dock blivit funnen på Öland och nätt Norge, så kommande skän-
 Vassmosaikslända *Aeshna serrata* är utelämnad tillis vidare, då den aldrig är antäffad
 har tips på fler karakterer så här gör gärna av dig.
 ängstrolsländorna och de blå fläcksländorna. Hittar du några fel, märkligheter eller
 bli bättre och bättre. I så sikt hoppas jag på liknande hjälpmedel till svarta grupper som
 jag endast har två säsonger bakom mig. Detta är en första version som med tiden kan
 bilder på nätet. Det kan alltså föreligga en del subjektivitet och oerfarenhet eftersom
 Skåne. Innehållet speglar mina egna erfarenheter samt en del litteratursfunder och
 jag hoppas kan fungera som ett hjälpmedel till artbestämning av mosaiksländor i
 med att bestämma de svåra mosaiksländorna. Därför har jag tagit fram denna som
 Ett av de vanligare önskemålen som tranförts under vårt projekts första år är hjälp

(Skrita ut på A3 i färg, med tryck på båda sidorna. Vik ihop i åtta delar så blir den enkel att ha med sig i fickan eller i fältmappboken)

Bestämningstips till skånska mosaiksländor

Höstmosaikslända *Aeshna mixta* (hane)
 Helt svart bakom ögat.
 Tydligt vitt ansikte och liten storlek, en kombination som endast fjällmosaikslända också har.
 Ganska tunn, diskret teckning mellan de stora banden.

Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea* (hane)
 Gul kant på ögat och tydligt gul bakom.
 Mest grön på sidan, med en inramad del i mitten som är delad i två eller bildar en trekant (se bilden på honan).

Starrmosaikslända *Aeshna juncea* (hane)
 Gul fläck bakom ögat.
 Mest brun, med endast en liten, ganska otydlig, oftast gulaktig fläck mellan de större banden.

Gungflymosaikslända *Aeshna subarctica interlineata* (hane)
 Helt svart bakom ögat är en bra karaktär för att skilja från starr, men inte mot andra (även t ex höstmosaik är helt svart).
 Teckningen i Skåne-Blekinge oftast som på denna bild (formen *interlineata*) och alltså INTE som i flera böcker, som visar formen *elisabethae* som finns i övriga landet.

Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea* (hona)
 Breda och ganska långa skulderlinjer som är tydligt gröna.
 Gul(grön) bakkant på ögonen.

Grön mosaikslända *Aeshna viridis* (hane)
 Tydligt breda, enfärgade linjer.
 Helt blå ögon.
 Svart ytterst på fonsen avgränsat (eller med endast ytterst tunn linje).

Starrmosaikslända *Aeshna juncea* (hona)
 Långa, smala, oftast gula, ibland grönaktiga linjer. Något blekare och smalare än hos gungflymosaik men svårbedömt utan jämförelse.

Gungflymosaikslända *Aeshna subarctica* (hane)
 Skulderlinjer lika starrmosaikslända, men något bredare, dock svårbedömt utan jämförelse och alltså ingen bra karaktär dem emellan.

Tidig mosaikslända *Brachytron pratense* (hane)
 Flera stora, klargröna fält omgärdade av brunt. Vid en närmare titt egentligen inte likt någon annan.

Fjällmosaikslända *Aeshna caerulea* (hane)
 Tydligt vitt ansikte och liten storlek, en kombination som endast höstmosaikslända också har.
 Tunna, ganska otydliga, ljusa streck som är antingen vita eller svagt ljust blå, aldrig gula eller gröna.

Tidig mosaikslända *Brachytron pratense* (hona)
 Långa, nästan raka, och nästan jämnt breda skulderlinjer.

Höstmosaikslända *Aeshna mixta* (hane)
 Korta linjer. På slitna individer kan de nästan saknas.
 Kan vara betydligt blekare, med nästan bruna ögon och inget blått.

Fjällmosaikslända *Aeshna caerulea* (hane)
 Arttypiskt är den lilla kontaktytan mellan ögonen vilket ofta kan ses även på avstånd genom kikare.
 Korta, ofta bleka linjer som kan vara blåa.

Brun mosaikslända *Aeshna grandis* (hane)
 Omiskännlig, nästan helt brun. Även ögonen kan i vissa vinklar verka helt bruna, dock alltid gul bakkant. Inga skulderlinjer.

Kejsartrollslända *Anax imperator* (hane)
 Helt grön, både sida och framsidans ovansida. Kan ur denna vinkel endast förväxlas med grön mosaikslända.

Grön mosaikslända *Aeshna viridis* (hane)
 Breda skulderlinjer.
 Lysande blåaktiga ögon.
 Helt ljusgrön

Höstmosaikslända *Aeshna mixta* (hona)
 Tydligt vitt ansikte och liten storlek, en kombination som endast fjällmosaikslända också har.
 Små, otydliga fläckar mellan de stora banden.

Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea* (hona)
 Tydligt gul bakom ögat.
 Mest grön på sidan, med en inramad del i mitten som är delad i två eller bildar en trekant.

Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea* (hona)
 Tydligt vitt ansikte och liten storlek, en kombination som endast fjällmosaikslända också har.
 Små, otydliga fläckar mellan de stora banden.

Höstmosaikslända *Aeshna mixta* (hona)
 Tydligt vitt ansikte och liten storlek, en kombination som endast fjällmosaikslända också har.
 Små, otydliga fläckar mellan de stora banden.

Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea* (hona)
 Tydligt vitt ansikte och liten storlek, en kombination som endast fjällmosaikslända också har.
 Små, otydliga fläckar mellan de stora banden.

Tidig mosaikslända *Brachytron pratense* (teneral hona)
 Flera stora, klargröna fält omgärdade av brunt. Sedd bra egentligen inte likt någon annan.

Fjällmosaikslända *Aeshna caerulea* (hona)
 Tunna, ljusa streck, vita eller blåvita.
 Vitt ansikte och liten storlek, som höstmosaikslända.

Brun mosaikslända *Aeshna grandis* (hona)
 Inga fläckar, bara breda, gula, distinkta band (som i övre ändarna kan vara blå- eller vitaktiga).

Kilfläckslända *Aeshna isoceles* (hona)
 Helt gröna ögon.
 Inga fläckar, bara breda, ljusa band, som brun mosaikslända, men mer otydliga.
 Knallgult ansikte.

Kejsartrollslända *Anax imperator* (hona)
 Nästan helt grön, både sida, framsidans ovansida och ögon. Kan möjligen förväxlas med grön mosaikslända.

Grön mosaikslända *Aeshna viridis* (hona)
 Breda skulderlinjer.
 Gröngula ögon.
 Helt ljusgrön

Starrmosaikslända *Aeshna juncea* (hona)
 Gul fläck bakom ögat går ofta att se även på avstånd i kikare.
 Mest brun, med endast en liten, ganska otydlig, oftast gulaktig fläck mellan de större banden.

Gungflymosaikslända *Aeshna subarctica interlineata* (hona)
 Helt svart bakom ögat är en bra karaktär för att skilja från starrmosaikslända.
 Teckningen i Skåne-Blekinge oftast som på denna bild (formen *interlineata*) och alltså INTE som i flera böcker, som visar formen *elisabethae* som finns i övriga landet.

Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea* (hona)
 Tydligt vitt ansikte och liten storlek, en kombination som endast fjällmosaikslända också har.
 Små, otydliga fläckar mellan de stora banden.

Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea* (hona)
 Tydligt vitt ansikte och liten storlek, en kombination som endast fjällmosaikslända också har.
 Små, otydliga fläckar mellan de stora banden.

Höstmosaikslända *Aeshna mixta* (hona)
 Tydligt vitt ansikte och liten storlek, en kombination som endast fjällmosaikslända också har.
 Små, otydliga fläckar mellan de stora banden.

Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea* (hona)
 Tydligt vitt ansikte och liten storlek, en kombination som endast fjällmosaikslända också har.
 Små, otydliga fläckar mellan de stora banden.

Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea* (hona)
 Tydligt vitt ansikte och liten storlek, en kombination som endast fjällmosaikslända också har.
 Små, otydliga fläckar mellan de stora banden.

Tidig mosaikslända *Brachytron pratense* (teneral hona)
 Flera stora, klargröna fält omgärdade av brunt. Sedd bra egentligen inte likt någon annan.

Fjällmosaikslända *Aeshna caerulea* (hona)
 Tunna, ljusa streck, vita eller blåvita.
 Vitt ansikte och liten storlek, som höstmosaikslända.

Brun mosaikslända *Aeshna grandis* (hona)
 Inga fläckar, bara breda, gula, distinkta band (som i övre ändarna kan vara blå- eller vitaktiga).

Kilfläckslända *Aeshna isoceles* (hona)
 Helt gröna ögon.
 Inga fläckar, bara breda, ljusa band, som brun mosaikslända, men mer otydliga.
 Knallgult ansikte.

Kejsartrollslända *Anax imperator* (hona)
 Nästan helt grön, både sida, framsidans ovansida och ögon. Kan möjligen förväxlas med grön mosaikslända.

Grön mosaikslända *Aeshna viridis* (hona)
 Breda skulderlinjer.
 Gröngula ögon.
 Helt ljusgrön

Starrmosaikslända *Aeshna juncea* (hona)
 Gul fläck bakom ögat går ofta att se även på avstånd i kikare.
 Mest brun, med endast en liten, ganska otydlig, oftast gulaktig fläck mellan de större banden.

Gungflymosaikslända *Aeshna subarctica interlineata* (hona)
 Helt svart bakom ögat är en bra karaktär för att skilja från starrmosaikslända.
 Teckningen i Skåne-Blekinge oftast som på denna bild (formen *interlineata*) och alltså INTE som i flera böcker, som visar formen *elisabethae* som finns i övriga landet.

Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea* (hona)
 Tydligt vitt ansikte och liten storlek, en kombination som endast fjällmosaikslända också har.
 Små, otydliga fläckar mellan de stora banden.

Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea* (hona)
 Tydligt vitt ansikte och liten storlek, en kombination som endast fjällmosaikslända också har.
 Små, otydliga fläckar mellan de stora banden.

Höstmosaikslända *Aeshna mixta* (hona)
 Tydligt vitt ansikte och liten storlek, en kombination som endast fjällmosaikslända också har.
 Små, otydliga fläckar mellan de stora banden.

Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea* (hona)
 Tydligt vitt ansikte och liten storlek, en kombination som endast fjällmosaikslända också har.
 Små, otydliga fläckar mellan de stora banden.

Tidig mosaikslända *Brachytron pratense* (teneral hona)
 Flera stora, klargröna fält omgärdade av brunt. Sedd bra egentligen inte likt någon annan.

Fjällmosaikslända *Aeshna caerulea* (hona)
 Tunna, ljusa streck, vita eller blåvita.
 Vitt ansikte och liten storlek, som höstmosaikslända.

Fjällmosaikslända *Aeshna caerulea* (hona)
 Tunna, ljusa streck, vita eller blåvita.
 Vitt ansikte och liten storlek, som höstmosaikslända.



9 Kilfläckslända *Aeshna isoceles* (hane)

Helt gröna ögon.
Knallgult ansikte.
Inga skulderlinjer.



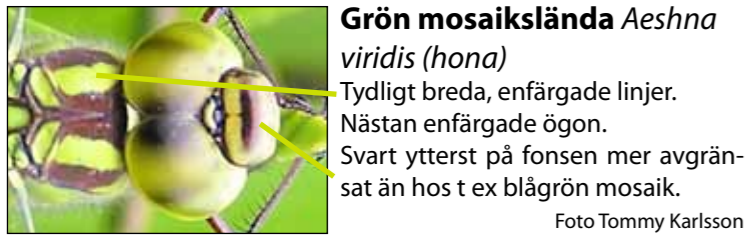
Kejsartrollslända *Anax imperator* (hane)

Unik teckning på fonsen.
Unik blå teckning även här.
Inga skulderlinjer.



Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea* (hona)

Breda och ganska långa skulderlinjer som är tydligt gröna. Sedd så här endast lik grön mosaik.



Grön mosaikslända *Aeshna viridis* (hona)

Tydligt breda, enfärgade linjer.
Nästan enfärgade ögon.
Svart ytterst på fonsen mer avgränsat än hos t ex blågrön mosaik.

Foto Tommy Karlsson



10 Starrmosaikslända *Aeshna juncea* (hona)

Små bleka, ofta gula eller grönaktiga linjer. Likt både höst- och gungfly. Varierar i grundfärg, se gungfly nedan för liknande variation.



Gungflymosaikslända *Aeshna subarctica* (hona)

Mest lik starrmosaik, vilket den liknar ytterst mycket. Stor variation i färg, se även nästa bild.

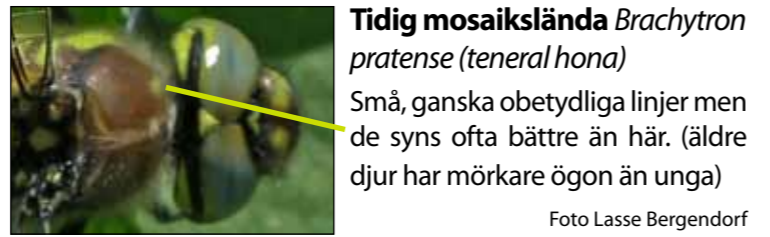
Foto Tommy Karlsson



Gungflymosaikslända *Aeshna subarctica* (hona)

Mest lik starrmosaik, vilket den liknar ytterst mycket. Stor variation i färg, se även föregående bild.

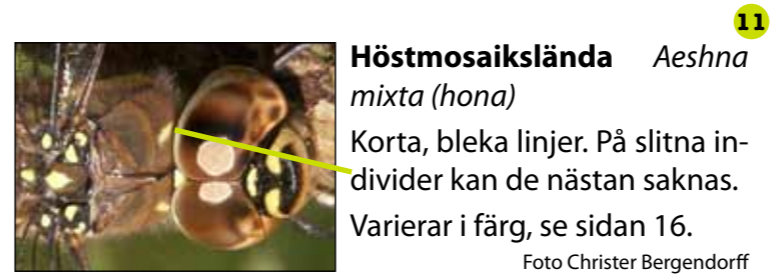
Foto Tommy Karlsson



Tidig mosaikslända *Brachytron pratense* (teneral hona)

Små, ganska obetydliga linjer men de syns ofta bättre än här. (äldre djur har mörkare ögon än unga)

Foto Lasse Bergendorf



11 Höstmosaikslända *Aeshna mixta* (hona)

Korta, bleka linjer. På slitna individer kan de nästan saknas. Varierar i färg, se sidan 16.

Foto Christer Bergendorff



Fjällmosaikslända *Aeshna caerulea* (hona)

Artypiskt är den lilla kontakten mellan ögonen vilket ofta kan ses även på avstånd med kikare. Färgen varierar från brunt till blått.

Foto Christer Bergendorff



Brun mosaikslända *Aeshna grandis* (hona)

Omisskännlig, nästan helt brun. Även ögonen är mest bruna.



Kilfläckslända *Aeshna isoceles* (hona)

Helt gröna ögon.
Gult ansikte.
Inga skulderlinjer.

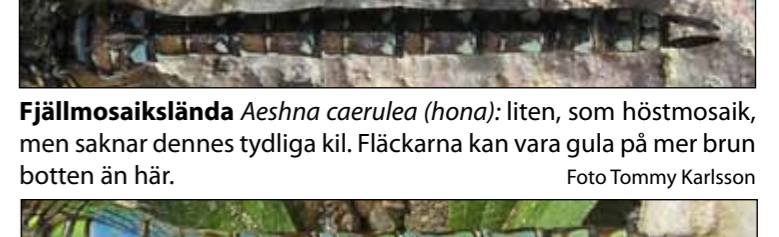
Foto Lasse Bergendorf



12 Kejsartrollslända *Anax imperator* (hona)

Unik teckning på fonsen.
Inga skulderlinjer.
Nästan helt gröna ögon.

Foto Linda Birkedal



Fjällmosaikslända *Aeshna caerulea* (hona): liten, som höstmosaik, men saknar dennes tydliga kil. Fläckarna kan vara gula på mer brun botten än här.

Foto Tommy Karlsson



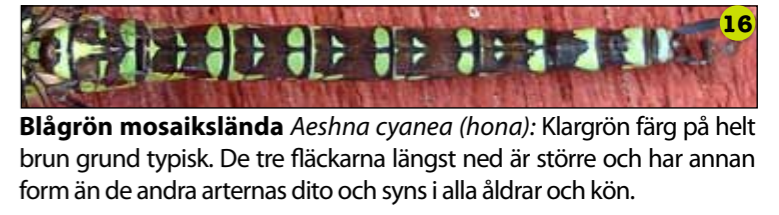
Kejsartrollslända *Anax imperator* (hona): unik teckning för en hona. De blågröna delarna kan vara helt blåa eller helt gröna.

Foto Linda Birkedal

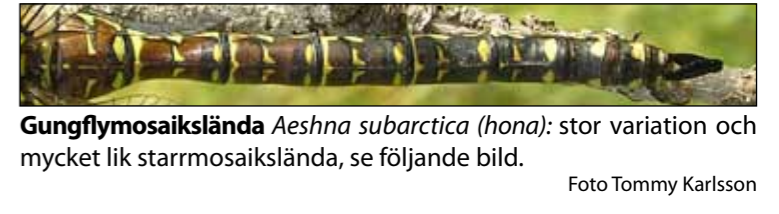


Grön mosaikslända *Aeshna viridis* (hona): sedd bra omisskännlig. Gröna färgen kan vara lite blåaktig, särskild på sidan. Unik teckning på andra segmentet.

Foto Tommy Karlsson

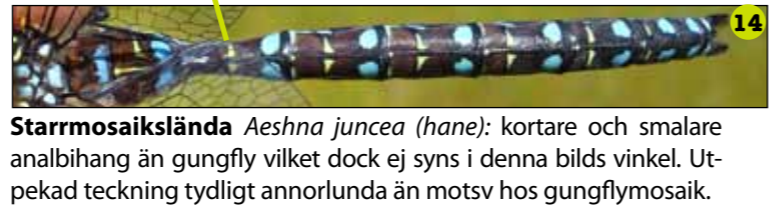


Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea* (hona): Klargrön färg på helt brun grund typisk. De tre fläckarna längst ned är större och har annan form än de andra arternas dito och syns i alla åldrar och kön.

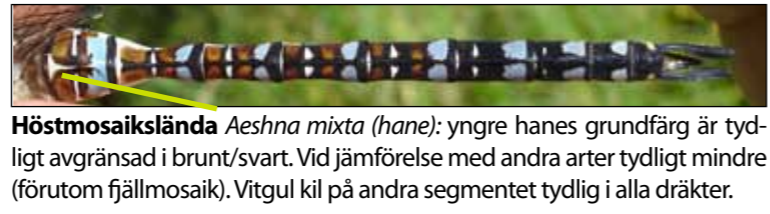


Gungflymosaikslända *Aeshna subarctica* (hona): stor variation och mycket lik starrmosaikslända, se följande bild.

Foto Tommy Karlsson



Starrmosaikslända *Aeshna juncea* (hane): kortare och smalare analbihang än gungfly vilket dock ej syns i denna bilds vinkel. Utpekad teckning tydligt annorlunda än motsv hos gungflymosaik.



Höstmosaikslända *Aeshna mixta* (hane): yngre hanes grundfärg är tydligt avgränsad i brunt/svart. Vid jämförelse med andra arter tydligt mindre (förutom fjällmosaik). Vitgul kil på andra segmentet tydlig i alla dräkter.



Höstmosaikslända *Aeshna mixta* (hane): äldre hane, nu nästan inget brunt kvar och ger nu som flygande ett mycket mera blått intryck än som yngre, alltså som på föregående bild.



Fjällmosaikslända *Aeshna caerulea* (hane): färgen varierar troligen mer än någon annan art kraftigt med temperaturen och kan vara allt från mörkt lila till mörkt blå. Ger öht ett väldigt blått intryck. Liten.

Foto flickr.com



Kejsartrollslända *Anax imperator* (hane): Endast blå och svart, mest blå av alla svenska arter. Bör inte kunna förväxlas med någon annan, men kan vid hastig observation påminna om grön mosaikslända.



Grön mosaikslända *Aeshna viridis* (hane): väldigt klarblå fläckar i kontrast mot svart och grön mellankropp. Sedd bra endast lik kejsartrollslända. Unik teckning på andra segmentet.

Foto flickr.com



Tidig mosaikslända *Brachytron pratense* (hane): bred och rund, ingen tydlig midja som samtliga andra hanar har, vilket gör att den mer känns som en hona. Tydligt hårig.

Foto Christer Bergendorff

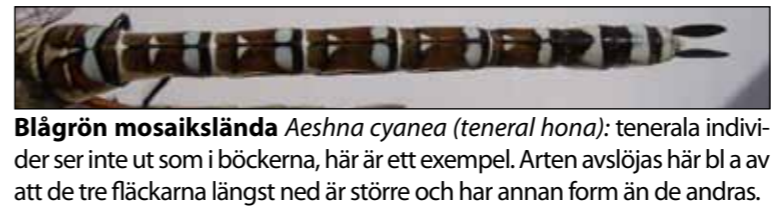


Kilfläckslända *Aeshna isoceles* (hona): gul kilfläck i alla dräkter. Inga mosaikfläckar. Grundfärgen kolaorange. Gulaktig fläck på bakvingens bas.

Foto Lasse Bergendorf



Brun mosaikslända *Aeshna grandis* (hona): endast lik kilfläckslända, men saknar gul kilfläck. Blåaktiga mosaikfläckar på sidan. Mörkare brun än kilfläck. Gulaktiga, spetsiga, små teckningar på ovsidan.



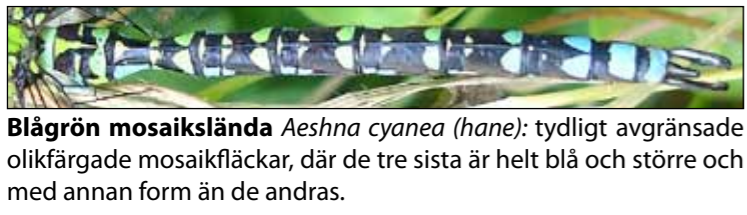
Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea* (teneral hona): teneral individer ser inte ut som i böckerna, här är ett exempel. Arten avslöjas här bl a av att de tre fläckarna längst ned är större och har annan form än de andras.



Kilfläckslända *Aeshna isoceles* (hane): gul kilfläck i alla dräkter. Inga mosaikfläckar. Grundfärgen kolaorange. Gulaktig fläck på bakvingens bas.



Brun mosaikslända *Aeshna grandis* (hane): endast lik kilfläck, men saknar gul kilfläck. Blå mosaikfläckar på sidan syns ej här. Mörkare brun än kilfläckslända. Gulaktiga, spetsiga teckningar på ovsidan.



Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea* (hane): tydligt avgränsade olikfärgade mosaikfläckar, där de tre sista är helt blå och större och med annan form än de andras.



Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea* (teneral hane): individ som ännu ej blivit grön men känns ändå enkelt igen på de tre sista fläckarnas form och storlek.



Gungflymosaikslända *Aeshna subarctica* (hane): utpekad teckning skiljer sig från den annars mycket lika starrmosaik. De stora gula fläckarna kan likaväl vara ljusblåa. Breda och platta analbihang.



Starrmosaikslända *Aeshna juncea* (hona): gröna fläckarna kan vara klargula eller till och med blåa. Sedd endast så här svår att skilja från gungflymosaikslända som varierar lika mycket färgmässigt.



Höstmosaikslända *Aeshna mixta* (hona): Vid jämförelse med andra arter tydligt mindre (förutom fjällmosaikslända). Ljus kil på andra segmentet tydlig i alla dräkter.

Foto Lasse Bergendorf



Höstmosaikslända *Aeshna mixta* (hona): Se även föregående bild. Här en gul form; samma teckning men andra färger.

Foto Linda Birkedal